Liite 1: Prosessikuvaukset

Henkilön ulkomailla annetun hoidon perusteella saamien potilasdirektiivin mukaisten korvausten prosessikuvaukset

A. Ulkomailla annetusta hoidosta aiheutuneiden kustannusten korvaaminen potilasdirektiivin sääntöjen nojalla.

Kuvaus: Henkilö hakeutuu toiseen EU-valtioon saadakseen siellä terveydenhuollon palveluita.

1) Varmistaakseen, että ulkomailla annetusta hoidosta voisi saada korvauksia, tulee henkilön ennen hoitoon hakeutumista tarkistaa, sisältyykö hänen ulkomailta haettava hoitonsa tai jokin hoitoon sisältyvä toimenpide asetuksella säädetylle ennakkolupaa vaativien hoitojen tai tutkimusten listalle, ja tarvittaessa hakea ennakkolupaa. Mikäli henkilön tarvitsema hoito edellyttäisi Suomessa terveydenhuoltolain mukaista lähetettä, hän voi lähetteen saadakseen hakeutua terveydenhuollon ammattihenkilön arvioon Suomessa tai toisessa EU-valtiossa.

Mikäli haettava hoito EI kuuluu ennakkoluvan piiriin:

2) Henkilö matkustaa toiseen EU-valtioon saadakseen siellä kyseisen hoidon, tutkimuksen tai toimenpiteen. Hän maksaa itse kaikki hoidosta aiheutuneet kustannukset ulkomaiselle palvelujen tuottajalle.
3) Henkilö hakee korvausta Kansaneläkelaitokselta jälkikäteen.
4) Kansaneläkelaitos tarkistaa, onko henkilölle samassa asiassa annettu vastaus ennakkoilmoitukseen.
    - Jos henkilölle on annettu vastaus ennakkoilmoitukseen, korvauskäsittely jatkuu ennakkoilmoitusprosessin kohdasta 9 (kts. jäljempänä kohta B).
5) Jos vastausta ennakkoilmoitukseen ei ole aiemmin annettu, Kansaneläkelaitos lähettää lausuntopyynnön henkilön hoidosta vastuussa olevalle hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille tai HUS-yhtymälle. Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa, lausuntopyyntö lähetetään suunnitellusta hoidosta riippuen joko Helsingin kaupunkiin tai HUS-yhtymälle.
    - Lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan kantaa, kuuluko henkilön ulkomailta hakema palvelu Suomen terveydenhuollon palveluvalikoimaan ja annettaisiinko hoito henkilölle vastaavassa lääketieteellisessä tilanteessa julkisen terveydenhuollon järjestämänä Suomessa.
    - Mikäli kyseessä oleva hyvinvointialue ylläpitää kustannus- ja asiakasmaksutietonsa sähköisesti, Kansaneläkelaitos itsenäisesti tarkistaa, mikä olisi vastaavan hoidon kustannus- ja asiakasmaksu Suomessa. Jos hyvinvointialue ei ylläpidä kustannus- ja asiakasmaksutietojaan sähköisesti, lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan kantaa siihen, mikä olisi vastaavan hoidon kustannus ja siitä perittävä asiakasmaksu Suomessa kyseisellä hyvinvointialueella, Helsingin kaupungissa tai HUS-yhtymässä.
6) Hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS-yhtymä antaa lausuntonsa lausuntopyyntöön 21 päivän kuluessa ja toimittaa sen Kansaneläkelaitokselle.
7) Kansaneläkelaitos ratkaisee korvaushakemuksen lausunnon ja sähköisten kustannus- ja asiakasmaksutietojen perusteella.
8) Kansaneläkelaitos laskuttaa henkilöille maksetut korvaukset hyvinvointialueilta, Helsingin kaupungilta ja HUS-yhtymältä koontilaskulla tietyin väliajoin, mikäli kustannusvastuun siirrosta hyvinvointialueille päädytään säätämään.

Mikäli haettava hoito kuuluu ennakkoluvan piiriin:

2) Henkilö hakee ennakkolupaa Kansaneläkelaitokselta ennen ulkomaille hoitoon hakeutumistaan. Hakemuksen liitteenä henkilön tulee toimittaa riittävät tiedot terveydentilastaan, elleivät tiedot ole muutoin saatavissa julkisessa terveydenhuollossa.
3) Kansaneläkelaitos lähettää henkilön hoidosta vastaavalle hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille tai HUS-yhtymälle lausuntopyynnön. Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa lausuntopyyntö lähetetään suunnitellusta hoidosta riippuen joko Helsingin kaupunkiin tai HUS-yhtymälle.
    - Lausuntopyynnössä pyydetään arvioimaan ennakkoluvan hylkäämisen edellytysten arvioimiseksi, voidaanko hoito/toimenpide järjestää Suomessa henkilön nykyisen terveydentilan ja sairauden todennäköisen kehityksen kannalta lääketieteellisesti hyväksyttävässä määräajassa (=hoitotakuun määräajat) tai aiheutuisiko hoidon/toimenpiteen antamisesta ulkomailla henkilölle tai väestölle turvallisuusriskiä.
4) Hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS-yhtymä antaa lausuntonsa lausuntopyyntöön 21 päivän kuluessa ja toimittaa sen Kansaneläkelaitokselle.
5) Kansaneläkelaitos ratkaisee ennakkolupahakemuksen lausunnon perusteella.
    - Jos ennakkolupa myönnetään, henkilö on oikeutettu jälkikäteen saamaan korvuksia hoidosta aiheutuneista kustannuksistaan. Käsittely jatkuu ”Mikäli haettava hoito EI kuuluu ennakkoluvan piiriin”-prosessin kohdasta 2.
    - Jos ennakkoluvan hylkäämistä koskevat edellytykset täyttyvät, Kansaneläkelaitos antaa henkilölle kielteisen ennakkolupapäätöksen. Jos henkilö tästä huolimatta hakeutuu hoitoon toiseen EU-valtioon, hänellä ei ole oikeutta saada jälkikäteen korvausta hoidosta aiheutuneista kustannuksista.
6) Jos ennakkolupakäsittelyn aikana selviää, että henkilöllä on oikeus saada EU-asetuksen 883/2004 20 §:n tai kansainvälisen sopimuksen vastaavan sisältöisen määräyksen mukainen ennakkolupa (= eli, mikäli hoitoa ei voitaisi antaa Suomessa hoitotakuuaikojen puitteissa), Kansaneläkelaitos myöntää EU-asetuksen mukaisen ennakkoluvan potilasdirektiivin mukaisen ennakkoluvan sijaan, jollei henkilö erikseen pyydä saada potilasdirektiivin mukaista ennakkolupaa.
    - Esittämällä Kansaneläkelaitoksen myöntämän EU-asetuksen mukaisen ennakkoluvan (esitettävä asiakirja S2) toisessa EU-valtiossa toimivalle palvelujen tuottajalle, henkilö on oikeutettu saamaan
        i. ennakkoluvassa mainitun hoidon hoitoa antavassa valtiossa käytössä olevalla asiakasmaksulla (ja loput hoidosta aiheutuneista kustannuksista laskutetaan suoraan valtioiden välillä) sekä
        ii. Suomesta sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen hoidosta aiheutuneisiin matka- (kotiosoitteesta hoitopaikkaan ja takaisin) ja oleskelukustannuksiin.

B. Ennakkoilmoitusmenettely

Kuvaus: Henkilö voi halutessaan pyytää ennen ulkomaille hoitoon hakeutumistaan Kansaneläkelaitosta selvittämään, olisiko hoidosta/toimenpiteestä mahdollista saada jälkikäteen korvausta potilasdirektiivin ja rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain perusteella ja mikä olisi tämän korvauksen suuruus.

Prosessi (ennakkoilmoitus):

1) Pohtiessaan terveysongelmaansa tarvitsemansa terveydenhuollon palvelun tai toimenpiteen hankkimista toisesta EU-valtiosta ja halutessaan etukäteen selvittää mahdollisen jälkikäteen maksettavan korvauksen suuruuden, henkilö ottaa yhteyttä haluamaansa palveluntuottajaan.
2) Palvelutuottaja laatii henkilölle henkilökohtaisen tutkimus- ja hoitosuunnitelman, josta selviää mitä toimenpiteitä hoitoon sisältyisi sekä tietoa siitä, milloin ja missä hoito voitaisiin toteuttaa.
3) Henkilö lähettää Kansaneläkelaitokselle ennakkoilmoitusta koskevan pyynnön, jonka liitteenä on palveluntuottajan laatima hoitosuunnitelma sekä tarvittaessa Suomessa tai ulkomailla tehty lähete.
4) Kansaneläkelaitos lähettää lausuntopyynnön henkilön hoidosta vastuussa olevalle hyvinvointialueelle, Helsingin kaupunkiin tai HUS-yhtymälle. Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa lausuntopyyntö lähetetään suunnitellusta hoidosta riippuen joko Helsingin kaupunkiin tai HUS-yhtymälle.
    - Lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan kantaa kuuluko henkilön ulkomailta hakemaksi aikoma palvelu Suomen terveydenhuollon palveluvalikoimaan ja annettaisiinko hoito henkilölle vastaavassa lääketieteellisessä tilanteessa julkisen terveydenhuollon järjestämänä Suomessa.
    - Mikäli kyseessä oleva hyvinvointialue ylläpitää kustannus- ja asiakasmaksutietonsa sähköisesti, Kansaneläkelaitos itsenäisesti tarkistaa mikä olisi vastaavan hoidon kustannus- ja asiakasmaksu Suomessa. Jos hyvinvointialue ei ylläpidä kustannus- ja asiakasmaksutietoaan sähköisesti, lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan kantaa siihen, mikä olisi vastaavan hoidon kustannus ja siitä perittävä asiakasmaksu Suomessa ko. hyvinvointialueella, Helsingin kaupungissa tai HUS-yhtymässä.
5) Hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS-yhtymä antaa lausuntonsa lausuntopyyntöön 21 päivän kuluessa ja toimittaa sen Kansaneläkelaitokselle.
6) Kansaneläkelaitos laatii lausunnon perusteella vastauksen ennakkoilmoitukseen, joka sisältää arvion hoidon korvattavuudesta ja korvauksen suuruudesta, mikä lähetetään sitä pyytäneelle henkilölle.
7) Henkilö tekee päätöksen siitä, hakeutuuko hän ulkomaille hoitoon vaiko ei.
8) Jos henkilö hakeutuu hoitoon ulkomaille, hän maksaa ulkomaiselle palvelun tuottajalle kaikki hoidosta aiheutuneet kustannukset ja hakee Kansaneläkelaitokselta korvausta kustannuksistaan jälkikäteen.
9) Kansaneläkelaitos ratkaisee hakemuksen
    a. Jos ulkomailla on annettu se hoito, johon on otettu kantaa ennakkoilmoituksessa, korvauksena maksetaan ennakkoilmoituksessa ilmoitettu määrä tai mikäli henkilön maksama todellinen kustannus on tätä alempi, korvaus määräytyy henkilön todellisuudessa maksaman kustannuksen mukaisesti. Kustannuksista vähennetään vastaavasta hoidosta Suomessa määräytyvä asiakasmaksu.
    b. Jos ulkomailla annettu hoito ei vastaa sitä hoitoa, jota on käsitelty ennakkoilmoituksessa, Kansaneläkelaitos käsittelee korvaushakemuksen uutena hakemuksena ennakkoilmoituksen sitomatta ratkaisua.